

MUNICIPALISME I SOLIDARITAT

Guia sobre la cooperació descentralitzada

COOPERACIÓ MUNICIPAL AL DESENVOLUPAMENT

PART IV

INSTRUMENTS TÈCNICOPOLÍTICS

I. Agermanaments

Els agermanaments, entesos com a mecanismes que permeten la relació entre entitats locals de diferents Estats, van aparèixer d'una manera formal després de la Segona Guerra Mundial entre aquells pobles que havien estat enfrontats durant el conflicte bèl·lic. Aquests enllaços possibilitaren, en el seu moment, que els membres de cadascun dels pobles agermanats poguessin dissipar els seus recels, entalessin relacions de confiança i es poguessin reconciliar. A partir de la generalització i formalització d'aquest fenomen entre pobles europeus neix el que es vindria a anomenar cooperació descentralitzada, que en el seu inici s'expressa a través d'aquest instrument anomenat agermanament.

A partir dels anys seixanta, els agermanaments canvien la seva naturalesa, ja que les entitats locals europees es comprometen a realitzar accions concretes de solidaritat amb localitats de països fora del continent. Així, comencen a proliferar contactes entre pobles del Nord amb pobles del Sud dels que, a més de la promoció de relacions horitzontals més participatives entre els pobles, s'aconsegueix fer de l'agermanament un vehicle de cooperació i solidaritat directa. En aquest instrument se l'ha denominat agermanament-cooperació. A l'Estat espanyol aquests agermanaments-cooperació apareixen des dels primers dies de la recuperació de la democràcia, a finals dels anys setanta, sobretot amb aquells pobles amb els quals es tenia una relació històrica, com són els d'Amèrica Llatina i els del Nord d'Àfrica.

L'agermanament-cooperació és un vincle entre entitats locals (normalment municipis, però també altres com comarques, mancomunitats, districtes, etc.) que tenen la voluntat de compartir valors i recursos. Els agermanaments poden tenir lloc entre dos o més comunitats: diversos municipis del Nord poden agermanar-se amb una mateixa localitat del Sud per dur a terme un projecte de cooperació que d'una altra manera seria inviable. També és possible que un municipi del Nord estigui agermanat amb més d'una localitat del Sud.

Per tal que un agermanament tingui sentit ha d'evitar-se que quedi reduït a un caràcter merament simbòlic o protocolari. Unes quantes fotos i algun viatge no justifica que dues localitats s'autodenominin germanes. L'agermanament ha de tenir també una dimensió econòmica i, en aquest sentit, és una forma de cooperació des del Nord cap al Sud. La transferència de recursos és, doncs, un dels elements bàsics d'un agermanament.

Però un agermanament ha d'anar molt més allà del mer finançament de projectes. Ha de ser, abans que res, una ocasió per a l'apropament entre gentes d'una i una altra localitat. La cooperació per al desenvolupament és, d'aquesta manera, un dels components d'un programa més ampli de diàleg i de coneixement entre cultures diferents. Més que les altres formes de cooperació, l'agermanament obté tot el seu sentit quan és participatiu tant en la població del Nord com en la del Sud. En aquest sentit, l'agermanament posa de manifest els avantatges de la cooperació descentralitzada com a cooperació horitzontal: d'igual a igual, intercanvi en què les dues parts aprenen i s'enriqueixen.

L'agermanament ha de suposar un intercanvi global i sectorial: per una part s'estableix una relació entre les institucions de cadascuna de les localitats i per una altra entre diferents sectors de la societat civil. La col·laboració entre els representants dels pobles i de les ciutats permet que cada municipi aportï la seva experiència perquè pugui ser aprofitada per l'altre. Aquest contacte fa possible una cooperació orientada cap a tasques específicament municipals que poden resultar rutinàries al Nord, però que per als pobles del Sud suposen encara un esforç considerable: formació i assessorament en administració i gestió, millora de recursos humans i tècnics, serveis municipals (infraestructura urbana, ordenació territorial, abastiment d'aigua, recollida i tractament de residus), activitats culturals i esportives, suport jurídicopolític a la corporació local, etc.

L'apropament entre les societats de cadascun dels pobles o de les ciutats ha de tenir lloc de manera sectorial. Resulta especialment valuós establir llaços entre els centres educatius i, quan hi són, les universitats. L'intercanvi d'experiències educatives i de coneixements entre centres del Nord i del Sud és una de les millors maneres d'iniciar un efectiu apropament cultural. En aquests "agermanaments entre escoles" participen, a més de l'alumnat, el professorat i els pares i mares, de manera que funcionen com a centres de difusió de tot el procés d'agermanament. Aquestes activitats tenen, a més, un alt valor formatiu (de formació en valors, especialment) per als alumnes i estudiants de les nostres escoles del Nord. La col·laboració entre centres escolars i universitaris pot donar lloc a projectes específics de cooperació en l'àmbit educatiu, com ara el suport a la formació, dotació d'escoles, etc.

És important promoure la participació del teixit associatiu de les dues localitats que fa possible que la solidaritat que és a la base de l'agermanament impregni el conjunt de la societat. L'agermanament proporciona un marc dins del qual es relacionen entre si l'ONG, sindicats, grups ecologistes, associacions de dones, associacions culturals o entitats esportives del Nord i del Sud.

En qualsevol cas, cal tenir present que un agermanament és un vincle entre institucions i que, per tant, correspon a la institució local coordinar tot aquest teixit social i promoure la participació ciutadana. Per aquesta tasca, i per totes les relacionades amb l'agermanament, els ajuntaments que són socis d'un fons de cooperació compten amb l'experiència i el suport tècnic que aquest fons els ofereix.

Un agermanament suposa un marc estable de cooperació amb una vocació de continuïtat en el temps. Arribar fins a ell ha de suposar un procés previ d'apropament i coneixement mutu. Moltes vegades és millor passar per una fase prèvia, en què ja hi ha un treball de cooperació i un intercanvi entre les dues parts, abans de signar l'agermanament. Per això, moltes entitats opten per signar convenis de cooperació municipal com pas previ a l'establiment de relacions més continuades que suposen els agermanaments. En aquest cas s'acorda una cooperació directa entre ambdós municipis a curt termini, que es pot traduir en projectes concrets de caràcter municipalista. Després d'un període de treball conjunt, si aquest resulta satisfactori per a les dues parts, s'estableix l'agermanament, el qual, per donar la rellevància que li correspon i per quedar consolidat, ha de ser ratificat per un acord del ple de la corporació corresponent.

CONVENI D'AGERMANAMENT ENTRE LES POBLACIONS DE CÁRDENAS (NICARAGUA) I MALGRAT DE MAR

Tenint en compte que un millor coneixement de la problemàtica amb la qual es troba un país en vies de desenvolupament ha d'ajudar a fomentar la solidaritat i els ajuts de la població de Malgrat de Mar que, voluntàriament, es presta a estrènyer aquests vincles de cooperació entre ambdues ciutats.

Tenint en compte que un intercanvi d'experiències serà beneficiós per a les dues ciutats agermanades i conscients que les normes generals del Dret Internacional estan per sobre de les del Dret Nacional, l'alcalde de Malgrat de Mar, Sra. Conxita Campoy i Martí, i l'alcalde de Cárdenas (Nicaragua), Llicenciat Luís Armando Torrentes Cerda, basant-se en els contactes i les experiències viscuts fins ara i que s'han encaminat cap al desenvolupament socioeconòmic i cultural, hem decidit subscriure el següent Conveni:

1. Ambdues parts iniciaran una cooperació en la qual s'inclourà un ampli intercanvi d'informacions, experiències i iniciatives que abastaran no tan sols l'àmbit social i cultural sinó també l'administratiu. Aquests intercanvis es faran en un clima d'amistat i de fraternitat.
2. Tenint en compte la particular situació en què es troba Cárdenas, la població de Malgrat de Mar, sempre en la mesura de les seves possibilitats, tractarà de promoure projectes que contribueixin a millorar el nivell de vida dels habitants de Cárdenas.
3. Ambdues parts acorden en enviar-se recíprocament experts tant pel que fa a assessorament i formació com per intercanviar experiències respecte a l'organització i al funcionament de l'administració Municipal, inclosos els Serveis Municipals com són empreses, serveis sanitaris i d'abastament d'aigua, transport terrestre i aquàtic, serveis socials, infraestructura social i productivitat, construcció i manteniment dels vials, formació escolar i tècnica, organització del comerç, planificació urbana i tota altra activitat municipal. Es pretén arribar a un intercanvi cultural viu, ja que és sabut per experiència que d'aquesta manera s'arriba en gran manera a intensificar el coneixement i el respecte mutu entre les persones.
4. Aquest intercanvi no ha de quedar limitat a l'àmbit oficial, sinó que tots dos ajuntaments fomentaran els intercanvis, la cooperació i els agermanaments entre les diferents organitzacions, institucions i iniciatives de la vida social, política i cultural d'ambdues poblacions.
5. Per tal de poder portar a terme aquest Conveni, les dues ciutats germanes s'esforçaran a assolir que les institucions, organitzacions i empreses interessades mantinguin contactes entre elles, facilitant els ajuts que calguin per poder elaborar programes concrets de cooperació.
6. Als habitants de Cárdenas i de Malgrat de Mar se'ls informarà abastament sobre la situació social, política i cultural de les respectives ciutats germanes, portant a terme ambdues parts una intensa tasca informativa: a Malgrat de Mar el Comitè de Solidaritat i a Cárdenas el Comitè Nicaragüense de Solidaridad. Els

respectius ajuntaments facilitaran locals, propaganda i accés als mitjans de comunicació i, fins i tot, finançament municipal per aquesta finalitat.

7. Es crearà una Comissió de seguiment i coordinació d'aquest Conveni. A Malgrat de Mar aquesta Comissió estarà formada pel Comitè de Solidaritat i membres de l'ajuntament, i a Cárdenas pel Comité Nicaragüense de Solidaritat i components de la Municipalidad d'aquella ciutat. Aquesta Comissió vetllarà perquè es compleixi el Conveni i mantindrà contactes periòdics per facilitar-ne el seu bon funcionament.

8. Tots dos ajuntaments es comprometen a donar suport, informar i denunciar a l'opinió pública, de les seves respectives poblacions, de tots els problemes econòmicosocials, catàstrofes naturals, agressions militars de tercers països, etc. mitjançant declaracions i compromisos públics que demostrin el recíproc recolzament i l'esperit de solidaritat i d'agermanament entre Cárdenas i Malgrat de Mar.

9. Cada Ajuntament posarà el nom de la ciutat germana a un carrer o a una plaça. D'igual manera, també es posarà el nom de la ciutat germana a un Institut, Patronat o organisme municipal de cada ciutat.

10. Ambdues parts contribuiran recíprocament a dotar de vida a aquest Conveni, tractant de coordinar al màxim les seves respectives tasques.

Aquest conveni es farà en dos originals en cadascuna de les llengües, el català i el castellà, donant fe per igual a cadascun dels textos. Cadascuna de les ciutats rebrà un original en català i un altre en castellà.

Malgrat de Mar, 11 de febrer de 1999

Llicenciat Luís Armado Torrentes Cerda,
Alcalde de la Municipalidad de Cárdenas

Conxita Campoy i Martí,
Alcaldeessa de Malgrat de Mar

Amb la intervenció de:

Juana Isabel Cerda Marengo,
Secretaria del Consejo Municipal

Emili Tapia i Sola,
Secretari de l'Ajuntament de Malgrat

CONVENI D'AGERMANAMENT ENTRE EL DEPARTAMENT DE NUEVA SEGOVIA (NICARAGUA) I LA MANCOMUNITAT DEL PLA DE MALLORCA (ESTAT ESPANYOL)

La *Mancomunitat del Pla de Mallorca* (Estat espanyol), d'ara endavant la Mancomunitat, representada pel seu President, el senyor Antoni Pascual i Ribot, la *Asociación de Municipios de Nueva Segovia* (Nicaragua), d'ara endavant AMUNSE, representada per la batlessa d'Ocotal, capital departamental, la senyora Marta Adriana Peralta,

i el *Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació* (Estat espanyol), d'ara endavant el Fons, representat pel seu president, el senyor Sebastià Cerdà i Capó.

Amb el desig de promoure una cooperació real i efectiva entre ambdós territoris, acorden establir l'agermanament entre Nueva Segovia i la Mancomunitat, amb els següents objectius:

- Facilitar el coneixement mutu entre els pobles de Nueva Segovia i la Mancomunitat.
- Promoure, en el marc de la cooperació municipalista, accions orientades cap al desenvolupament sostenible.
- Impulsar els drets humans i reforçar les institucions locals com element de cohesió dels municipis i de la societat civil.
- Sensibilitzar i informar a la societat civil de Nueva Segovia i del Pla de Mallorca per tal de fomentar la seva participació en activitats que sustentin i consolidin l'agermanament.
- Donar a conèixer a la Mancomunitat del Pla els problemes que pateixen els països del sud i les causes que els produeixen.

Considerant que per ésser eficaç, aquesta cooperació necessita d'un marc estructurat i detallat quant a objectius, mitjans i obligacions de les parts, acorden establir aquest conveni en el qual s'assumeixen els següents compromisos:

La Mancomunitat es compromet a:

- En la mesura de les seves possibilitats, aportar recursos econòmics a través del Fons, consignats per a projectes de cooperació que promoguin accions de desenvolupament econòmic, social, cultural i ambiental.
- Respectar l'orientació dels projectes sol·licitats per AMUNSE, sempre que aquests siguin compatibles amb els objectius de l'agermanament.
- Comunicar a AMUNSE, de la forma més aproximada possible, la quantia dels recursos econòmics que destinarà anualment a l'agermanament, perquè els projectes que aquesta presenti puguin respondre a les expectatives reals.
- Desemborsar els fons en les dates previstes per tal que els projectes presentats per AMUNSE puguin executar-se de forma oportuna.

AMUNSE es compromet a:

- Crear un comitè departamental d'agermanament on estiguin presents, a més de la *Asociación de Municipios de Nueva Segovia*, altres associacions i grups locals de la societat civil que treballin en el departament de Nueva

Segovia. Aquest comitè serà un òrgan consultiu que col·laborarà en la definició dels objectius de l'agermanament i en l'avaluació de les seves accions.

- Estudiar les necessitats de la zona i formular un pla de desenvolupament en el qual es puguin incloure els projectes específics.
- Implicar els beneficiaris dels projectes en la concepció, elaboració, execució, gestió, seguiment i avaluació dels programes i de les activitats a què aquests es comprometen.
- Presentar una memòria anual de les activitats generades amb les aportacions fetes, amb les justificacions pertinents i els avals locals que puguin garantir que el treball realitzat respon a les necessitats expressades.
- Vetllar perquè els recursos aportats per la Mancomunitat siguin destinats als projectes previstos i consultar a les altres parts en cas que es cregui necessari canviar el seu destí original.
- Garantir que no hi hagi cap tipus de discriminació en l'elecció dels beneficiaris dels projectes per raó de raça, origen ètnic, sexe, llengua, religió, nacionalitat, situació familiar o social o conviccions polítiques.

El Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació es compromet a:

- Prioritzar els projectes que es dirigeixin cap al desenrotllament dels serveis bàsics que garantissin el desenvolupament.
- Aportar recursos rebuts de la Mancomunitat i/o dels ajuntaments que la formen, perquè els projectes no siguin una intervenció aïllada, sinó que configuren un ampli i coherent projecte integral de cooperació per a un desenvolupament equilibrat i sostenible.
- Garantir el seguiment i el suport als projectes mitjançant l'oficina que disposa el Fons a Managua, perquè aquests compleixin les finalitats generals fixades en aquest document i arribin a llurs fites.
- Informar els responsables de la Mancomunitat, sempre que aquests ho sol·licitin, del desenvolupament dels projectes finançats amb llurs recursos.

La durada d'aquest agermanament és indefinida i es prorrogarà tàcitament cada any a excepció que una de les parts no desitgi la seva continuació. En aquest cas, la part interessada en rescindir-lo ho comunicarà a les altres parts dos mesos abans de finalitzar l'any.

I com a prova de conformitat amb tot l'expressat anteriorment, se subscriu aquest conveni per triplicat a Petra, el vint de maig de mil nou-cents noranta-nou.

Per l'Asociación de Municipios de Nueva Segovia
Marta Adriana Peralta

Per la Mancomunitat del Pla de Mallorca
Antoni Pascual i Ribot

Pel Fons Mallorquí de Solidaritat i Cooperació
Sebastià Cerdà i Capó